

ГЛОСАРІЙ

Вид змагань – змагання в рамках олімпійського виду спорту або однієї з його дисциплін, яке передбачає розподіл місць серед його учасників і закінчується врученням медалей та дипломів.

Зимові Олімпійські ігри – комплексні змагання із зимових видів спорту, які проводяться МОК кожні чотири роки. Регулярне проведення самостійних ЗОІ започатковане з 1924 року (Шамоні, Франція).

Ігри Олімпіади – найбільш масштабні всесвітні комплексні змагання, які проводяться з 1896 року згідно з Олімпійською хартією. Організуються олімпійським містом і НОК країни під загальним керівництвом МОК.

Медичний кодекс – розділ Олімпійської хартії, в якому міститься положення про медичний контроль.

Медичний контроль – процедура обстеження спортсменів, яка виключає застосування учасниками змагань заборонених стимулюючих засобів (антидопінговий контроль) і участь у змаганнях жінок-осіб з ознаками двостатевості (секс-контроль, який проходять тільки жінки).

Міжнародна олімпійська академія – спеціалізована установа, яка діє під патронатом МОК і фінансується НОК Греції. Її основне завдання – вивчення теорії та практики підготовки спортсменів, фізичного виховання; пропаганда олімпійського руху тощо.

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) – найвищий керівний орган олімпійського руху сучасності.

Міжнародні спортивні об'єднання – всесвітні й регіональні неурядові міжнародні організації.

Національна олімпійська команда – делегація НОК, яка бере участь в ОІ. Формується національним олімпійським комітетом за поданням національних спортивних федерацій з видів спорту та інших організацій. До складу команди входять спортсмени, тренери, офіційні представники, технічний та обслуговуючий персонал.

Національний олімпійський комітет (НОК) – керівний орган олімпійського руху в окремій країні.

Неофіційний командний залік – система визначення результатів виступу національних команд на ОІ, прийнята більшістю національних олімпійських комітетів, але не визнана Міжнародним олімпійським комітетом як офіційна. МОК додержується чіткої позиції, згідно з якою Ігри є змаганням між спортсменами, а не між країнами.

Олімпіада – чотирирічний період, який розпочинається з Ігор Олімпіади і завершується відкриттям Ігор наступної Олімпіади. Такий підхід був запозичений у стародавніх греків, тому не можна ототожнювати поняття «олімпіада» й «олімпійські ігри».

Олімпізм – філософія життя, яка поєднує в єдине, збалансоване ціле гідність тіла й духу; концепція виховання гармонійно розвиненої людини засобами спорту; розповсюдження гуманістичних ідей в житті суспільства; розвиток співробітництва, взаєморозуміння та взаємодопомоги.

Олімпійська емблема – офіційна олімпійська емблема, яка складається з олімпійського символу й олімпійського девізу (запроваджена з 1920 р.).

Олімпійська клятва – урочистий ритуал на церемонії відкриття ОІ. Згідно із Олімпійською хартією клятву виголошує один із видатних спортсменів країни, в якій проводяться ОІ.

Олімпійська символіка – комплекс атрибутів олімпійського руху. Основними з них є загальний олімпійський символ, олімпійський девіз, олімпійська емблема, олімпійський прапор. Ця символіка є власністю МОК і не може бути використана без дозволу з рекламною або комерційною метою.

Олімпійська солідарність – програма МОК з надання допомоги національним комітетам у розвитку олімпійського руху. Вона передбачає пропаганду олімпійських ідей, допомогу в організації підготовки й участі національних команд у змаганнях, розширення контактів між НОК, організацію курсів і семінарів.

Олімпійська хартія – документ, у якому подано правила й викладено основоположні принципи розвитку олімпійського руху та проведення ОІ. Останній варіант Олімпійської хартії був прийнятий 96 сесією МОК у 1990 році.

Олімпійське визнання – визнання Міжнародним олімпійським комітетом 1) національних олімпійських комітетів окремих країн, що дозволяє їм відправляти національні команди на ОІ; 2) міжнародних спортивних федерацій, що є підставою для визнання відповідного виду спорту олімпійським, а це забезпечує їх включення до програми ОІ.

Олімпійське місто – місто, обране Міжнародним олімпійським комітетом для проведення Ігор. Відповідне рішення МОК ухвалює не пізніше ніж за 6 років до проведення Ігор.

Олімпійське селище – комплекс житлових будов, у яких розміщуються учасники ОІ, а також усі допоміжні приміщення (їдальні, культурний центр, магазини, тренувальні спортивні споруди тощо).

Олімпійський вогонь – один із ритуалів на урочистій церемонії відкриття ОІ. Вперше його запалили на Іграх Олімпіади 1928 р. Вічний вогонь, запалений у Греції за допомогою збільшувального скла, вперше був доставлений естафетою факелоносіїв для відкриття Ігор у Берліні. Відтоді факельна хода стала найважливішим елементом олімпійської церемонії.

Олімпійський гімн – гімн, затверджений МОК у 1958 році. Його ноти (партитура) зберігаються у штаб-квартирі МОК.

Олімпійський девіз – «Швидше, вище, сильніше!». Запропонований другом П. де Кубертена П. Дідоном і затверджений МОК у 1913 році. З 1929 року став складовою олімпійської емблеми.

Олімпійський плакат – форма наочної агітації, пропаганди спорту та популяризації ОІ. Використовується також для інформування про олімпійське місто та країну. Випускаються також плакати-афіші про змагання з окремих видів спорту олімпійської програми.

Олімпійський прапор – біле полотнище із зображенням олімпійського символу в центрі. Затверджений МОК у 1913 році з ініціативи П. де Кубертена. З 1920 року олімпійський прапор вивішується на всіх олімпійських змаганнях.

Олімпійський рекорд – найвище досягнення, здобуте окремими спортсменами чи командами в олімпійських видах спорту. Реєструється згідно з офіційними правилами відповідних МСФ із видів спорту.

Олімпійський рух – найбільш масштабний соціальний рух сучасної епохи, що спирається на концепцію олімпізму й охоплює світове суспільство в дусі взаємного визнання та співпраці без дискримінації за расовими, національними, політичними й економічними ознаками.

Олімпійський символ – п'ять переплєтених кілець (блакитне, чорне, червоне – у верхньому ряду, жовте й зелене – у нижньому), які символізують об'єднання п'яти континентів в олімпійському русі. Символ був запропонований П. де Кубертенем і затверджений МОК у 1913 році.

Олімпійський спорт – міжнародний, багатофункціональний спортивний рух, спрямований на пропаганду загальнолюдських, гуманістичних цінностей згідно з концепцією олімпізму; найважливіша складова міжнародного спортивного руху, який є невід'ємною частиною сучасного суспільного життя та міжнародних відносин.

Олімпійський стадіон – головний стадіон ОІ, на якому проводяться церемонії відкриття і закриття, а також змагання з найбільш популярних видів спорту (л/а, футбол).

Олімпійський церемоніал – три основні урочисті церемонії ОІ, передбачені Олімпійською хартією, а саме: відкриття, нагородження переможців, закриття.

Олімпійський чемпіон – спортсмен або команда, які здобули золоту медаль на Іграх Олімпіади або зимових ОІ.

Олімпійські види спорту – визнані Міжнародним олімпійським комітетом види спорту, з яких можуть проводитися змагання на ОІ. Олімпійський вид спорту повинен мати міжнародне визнання, ґрунтуватися на високих вимогах до фізичних можливостей людини.

Олімпійські ігри – змагання між спортсменами з індивідуальних і командних видів спорту, що визнані МОК як олімпійські. ОІ складаються з

Ігор Олімпіади в зимових ОІ, кожні з яких проводяться один раз на чотири роки.

Олімпійські нагороди – медалі, дипломи, призи, які затверджуються та присуджуються Міжнародним олімпійським комітетом. Медалями нагороджуються призери, дипломами – усі призери, а також спортсмени, які вибороли 4-6 місця. До нагород, які присуджує МОК за особливі заслуги в розвитку олімпійського руху, належать Олімпійський кубок та Олімпійський орден.

Організаційний комітет ОІ – громадський виконавчий орган з юридичним статусом, який здійснює матеріально-технічне забезпечення проведення ОІ та несе відповідальність за виконання обов'язків олімпійського міста.

Програма Олімпійських ігор – комплекс видів спорту та спортивних дисциплін, з яких проводяться змагання на ОІ. Програму ОІ, до якої входять тільки олімпійські види спорту, розробляє МОК.

Система олімпійських змагань – система відбору учасників ОІ і визначення переможців. Залежно від специфіки видів спорту МСФ визначає систему проведення змагань: олімпійську чи кубкову (з вибуванням), кругову, змішану. З метою обмеження кількості учасників у деяких видах спорту МСФ встановлює кваліфікаційні нормативи, виконати які повинні всі учасники напередодні ОІ.

Спортивна дисципліна – відгалуження олімпійського виду спорту, що включає в себе один або декілька видів змагань. Критерії для включення дисциплін аналогічн